

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مرتب استی بلبل باغ کهن
 مرتب استی قاصد طیار
 مرتب استی بهر پر فرخنده فال
 در زمان بهشت آسمان باطنی کینه
 و مبدم روشن کینه و رو آفتاب
 از نور روشن گشت فانوس ششم
 مرتب استی رهنمای راه دین
 یافت قالب طینت پانیکه ز تو
 مرتب استی فیض بخش کائنات
 عرق بودی در محیط ذات پاک
 ایکه بودی در حریم لامکان
 پاک بودی در حریم کسب یار
 خوش خرامیدری تو از کتم عدم
 گاه در دوزخ روی سازی مقام
 که کینه جلوه در اقلیمت
 جان من با من بگو اسرار خویش
 آفرین حق ترا از جنس جان

از گل رعنا بگو با ما سخن
 سید به هر دم خب از بار ما
 مرتب استی طوطی شکرت سال
 مرکب حرص و هواریا پے کئے
 هر نفس از عشق سازی سینه داغ
 از تو حاصل شد مرا وصل صمیم
 از نور روشن شد بر چشم یقین
 شد پریشان آدم خاکه ز تو
 یافت ترکیب از وجود تو حیات
 از نور روشن شد مرا این تیره خاک
 چون جدا گشته بگور از بهمان
 از چه پیدا شد ترا حرص هوا
 خوش نهادی بر سر جسته قدم
 گاه در جنت روی ای خوشخوام
 که روی در عالم ملک بهت
 چشم دل روشن کن از دیدار خویش
 از تو آقاوه هست شور اندر جان

باز گو با با سخن ایسے اہل راز ہوں
 خاک افشان بر سر نفس لعین
 همچو آئینہ من عکس بگاہ رہوں
 صاف کن آئینہ دل از غبار
 زینت ما ایسے ماویسے راہ ہوا
 گزنگویسے طالبان را دستگیر
 از نور روشن گو کب ایسان من
 در سخن شد عین لیب با نواز
 آتش پریدہ حق ترا از نور ذات
 بودہ ام در باغ وحدت بی نشان
 بیج میدانی پس این پرودہ کیت
 دیدن خوش با چشم مشہود
 امر نہ تم روح کرون نام ما
 عشق بازیسے سیکنم با او دام
 یافت بر ہر ذرہ خورشیدیکال
 آنکہ او از قہر حق گشتہ طیب
 ہر کہ او شد آتش پریدہ از جمال
 آنچه در روز اول رفتہ مسلم
 نہ بد تقویے چلیت ایسے مرد فقیر
 بہر آب و نان گزویسے در بدر ہوں
 ترک سازیسے صحبت اہل دولت
 بر در سلطان مرد ویش بسین
 گر بقا و حبان بر آید از قہر
 تلخ بہ جلاب شیرین را ہمیش
 بر سر خوان قشاعت دست زن

از حقیقت غفلت سخن در محبان
 چشم دل روشن کن از نور تعین
 عینے نسا یزید جلوه رخسار یار
 آتشے زن در دل این مقبلوں
 آنکہ ہستے در حقیقت رہنما
 طالبان ہرگز جنگ نہ دست پیر
 پروا بردار از رخ حبان من
 گفت شبوتما بگویم راز ہما
 ما شت ما سد ذات اور از صفات
 چون بکثرت آدم گشتم عیان
 نغمہ جنگ در باب و عود چلیت
 خود تجلی کرد در ملک وجود
 کرد پیر ساقی وحدت حبان ما
 یافت آدم از طفیل عشق کام
 گشت پیدا از جمال ذوالجلال
 ہمچو شیطان رویسے بہر پوچے ناپ
 باز پا بدر راہ در بزم وصال
 حکما نگرد و بعد از ان حرف رقم
 لاطمع بودن ز سلطان و اسیر
 آب روئے خود ز نیسے بہر زہر
 گوشہ گیسے تا نینقی و غفل
 گنج خادون گردید سویش بسین
 چون گسستت من برمان کس
 پیش و نمان بہرمان خوارسے کش ہوں
 گر نباشد دست در فرمان سخن ہوں

با این در کج قناعت سزگون
 پشت پازن تخت کیکاؤس را
 گرد بست آید ترا گنج نقود
 انقدر از حب دنیا انقدر
 مسکان بر گزیند بیند چه
 آبروریند بکسر سیم و زر
 مرد کم همت حقیر است در نظر
 خلق گردد و رام او با دلیر
 هر که عایله همت است و با سخا
 زهد و تقوی حلیت ایست مرد فقیر
 زهد و تقوی نیست این کز بهر خلق
 شان و سواک و تسبیح و ریاء
 پیش و پس گردد و مرید ناخلف
 چون به بنی حیند کس بهیو و گز
 و ام اندازید برای مرد زن
 و عطف گوید خود نیازی در عمل
 مکر و بلبیس و ریاء کارت بود
 چون شوی استاده از بهر نماز
 آن نمازی تو شود احسن تباہ
 چون در ایانت خستد آخر فتور
 بر مصلحا چون نشینی بتبدرو
 خاومان گویند این شیخ زمان
 شیخ را لایهوت باشد بتشرش
 این خوش آمد گوئی چندین بلهان
 از ستایش خویشش را گم کن

پاسته از گوشت عزت برودن
 سربده از کف من ناموس را
 ورنه داریه همت عایله پر بود
 بجز برهان و زر محو خون جگر
 زانکه جیب همتش از دست
 مسکان را مثل گاو خرش
 خوار باشد گر بود با صد همت
 سرفراز و پر سپهر خیریه
 عفو گرداند گناهایش خدا
 لاطمع بودن ز سلطان و امیر
 صوفی با شیشه و پوسته کهنه و لوق
 حبسه و دستار و قلب بی صفا
 چون خیر ابدی آب و علف
 خویش را گوید شرم مردانه مرد
 خویش را گوید شرم شیخ ز من
 چشم پوشیده همچو شیطان و غل
 هر نفس شیطان ترا یارت بود
 دل بود در کا و خرامی حیل ساز
 فنکر باطل را کند رویت سیاه
 مان چرا خواندند ز بجز خور
 چشم پوشیده دل بود جایی گرو
 چشم پوشید همت از خلق جهان
 شدفت اوقات بقاستد حاصلش
 ز بهر زمان اندر بهر زمان
 عیب خود بین عیب بر مردم کن

ایسے گرفتار آدمیے دور بند نفس
تاکے پرواز سوئی اصل خویش
چند بایشے از مکان خود جدا
خود بیخ انصاف اسمی اہل فعل
با تو ہر از ہست شیطان و مہدم
حب و نیار شتہ ز نار تست
دل نشد ہرگز خلاص از حرص از
کہ نگردیے سجدہ از روی سباز
از تضرع سرفروویے بر زمین
سیکنے طاعت تو از بھیر رہا
تا بدان خلق مرو اولیا است
صوفیہ گوئے نزاری سنیہ صان
نفس کا فسر کیش ارمی و کہین
بیکٹایے دست از بھیر و عا
سیکنی از کر عالم را اطمین
شیر میگوئے و تسبیحی بدست
یک ویے داری در و صد آرزوست
ایسے رخت از بغض و کبر آراستہ
ایسے بھیرل آراستہ زشت و پید
از نکتہ برسیکنے ہر سو نظر
بت پرستی سیکنی ہم بت گریے
بت شکن برہم زین بتا ندرا
چند مغروری تو بر اصل و نسب
ہر گشتے صد ہوس و آریے بدل
آرزو ہائے تو ہرگز کم نشد

نفس کا قدر ابش بسکن نفس
جاکنے در آشیان وصل خویش
چند گرومی در بدر ایسے بیجا
دل پرست از مکر و مصحف و نقل
کے شوئی در راہ حق ثابت قدم
سدرہ ریش و قن و ستارست
کہ نگردیے از حضور دل بہناز
تا شو و ز ہائے رحمت بر تو باز
کو ریے و بنیا نشد چشم نصین
کہ نگردیے سجدہ از بھیر خدا
ستقی پرہیزگار و پار ساہست
از کرامت ہامی خود شیخا طاف
بہر شہرت می نشینی اربعین
مزد خواہیے از عبادا و ات ربا
سیکے تکین منم فردا شفیع
صدیقی داریے نہان ہامی بت پرست
چاک دل از دست تو صد جا زشت
از اتفاق و از حد پیہ راستہ
خویش را گوئے منم چون ہائیرید
خویش را گوئے کہ ہستم ہائیر
شد و لت رشک بتان آرزوے
چون خلیل اللہ بنا کن حشاہ را
از نکتہ بر دور باش اسی بی اب
جاہلے چون خرمند و مانی بگل
قاریت حرص و ہوائت تم نشد

دل چو آلودہ است از حسد و حسد و ہوا
 صد تنہا در دل بہتا ای بو نفع نول
 دین و دنیا ہر دو کے آید بدست
 بر تو قسمت میرسد ایسے بیخبر
 حرص تو دلقی قناعت پارہ کر دہ
 بہت دنیا پیر ز ال و پر فریب
 عارفان داؤد اور اسد طاق
 امین خن در گوش واری ایسے جوان
 ہم خدا خواہے وہم دنیا ہے دون
 بہر دین دل کنڈانہ دنیا علیہ
 آن ویسے مصطفیٰ شیر خدا
 ز ال دنیا را چنان زد و پشت پار
 بہر دنیا آن نیزید ناخلف بہ
 ز ال دنیا چون در آمد در کج
 داؤد باز سے سچو کس را پیر ز ال
 چون خور سے پس خوردہ خوان نیزید
 گر بر آفت پردہ از روی محباز
 زشت روی او چو آید در نظر
 آتش از دو و چون گلشن بود
 سخوت آرد مرزا مال و مسائل
 نیت رحمی در دل اہل دل
 اہل دنیا بہر سیم و مال و زر
 آن شنید سے کہ ز براہ عز و جہا
 از حد سیر سے اخوان بہ بین
 بر سرت باشد ترا اگر تاج و زر

کے شود کثوف اسرار حصار
 کے گت در روز خدا اور دل نہوں
 این فضولیں اکن ہے خود پرست
 میں چراتانغیتے بر خشک و تر
 نفس امارہ ترا آوارہ کر دہ
 سیکند پیر و جوان لبے شکیب
 ہر کہ عاشق شد بر واو گشت عاق
 سو لویے گفتہ زرو سے بہتجان
 این خیالست و مجال ست و جنون
 آن علیے و ایے ملک سے نیے
 آن علیے ز مریج بتوں پار سا
 تائباید در کج اولیاء
 دین خود کردہ بر ایے اولف
 کر دہ خود خون آن سید مباح
 کر دہ اور اور دو عالم پائیسال
 تلخ گردان کام از نان نیزید
 نوبتے گیر سے ز ال جلد ساز
 از خدا خواہے امان ایسے جینتہ
 در حقیقت سربہ گلخن بود
 گرداریے از تہے دستے منال
 شیوہ اہل دل باشد و مثل
 گر بدست آید خور و خون جگر
 بے گنہہ کر دہ یوسف را بجہا
 حال زار یوسف کنعان بہ بین
 کس نیاید از تختہ در نظر

بلکه در مابله چو نسر و و از حد او
 در صفتش درون پیے شود از مال او زود
 بادشاهان را بیدین کز به پال
 بیچ بسیار پدیه گدایے بے نوا
 دولت آرد کسب را بیدین کند
 دوستان حق که بینه از نوازو
 حب و دنیا چون کتد بر دل نگاه
 کور گردد در روشن چشم حسین
 خط طاعت لغت باید حسال
 لغت شبهه چو افتد در شکم
 چون بخواسے لغت ایے نادان از
 بر تو باید دست گزاین حمید ساز
 چشم شهوت چون کشاید آن لعین
 چون کتد بر تر از سوا کند
 میں نیاید کار تو علم و عمل
 نفس کافر تا بود همسرا تو
 گر تو مردیے نفس کافر را کش
 گزندیے بہت مردان دین
 گزوست تو نیاید کار مرد
 ایے مختلف نیے تو مردی نی تو زن
 مرد باید تا نہسد بر نفس پار
 دست بہت را بر افسر از و غنبد
 دست را کوتاہ سازد از ہوس
 گر خوریے یک لغت از و جہ حسال
 گر شویے از لغت شبهہ لغت بی

کلمے خود را تر سے از حد او
 قطع کرد و حسب نسر زند و پدیر
 خون اخوان و پدیر و نند حسال
 رو بگرداند چو نسر خون از حد او
 نفس کافر کفر را تقسین کند
 چیت حکمت سپو میدا یے و رو
 دل چو خارا گردوش سخت و سیا
 سبتہ کرد و بعد از ان در نامی دین
 مانقیند اید تر از پنج و طلال
 توت او یے کتد سر رشند کم
 نفس گرداند و بان حرص و آرز
 دست بہت خطلم گرداند دراز
 کور گرد و دیدہ اہل تقسین
 شہوت و حرص و ہوا پیدا کند
 از و غل افتد در ایانت خسل
 آتش و ترخ بود خبان گاہ تو
 در ندر ایے دسترس نقسین خمش
 چون زمان بر و در پس پر وہ نقسین
 ہیچو حسرتان در پس مردان مگرد
 مثل شیطان راہ مردان امزن
 گذرد از شہوت حرص و ہوا
 نفس را چون صید آرد و کیرند
 بشکتد با چنگ بہت این نفس
 موز تا بد بر دل از ہوس کمال
 نفس اسازیے بفضل حق اسیر

دل شود روشن ز نور انیت وار
 چون کشایے چشم امی ابل نقین
 یار را ایے بین تو در ہر آنیند
 ہر چہ آید در نظر از خیر و شر
 اوست در ارض و سماؤ لامکان
 پاس دار انفاس ایے ابل خرد
 اوست پیدا و ہنسان و آشکار
 ہوش در دم دار ایے مرد خدا
 نئے کردان از دل خود با سوا
 رنگ دل از عیقل لا پاک کن
 اسم ذات او چو بر دل نقش بست
 گشت چون بر نقش دل نقش آکہ
 چون شوی فانیے تو از ذکر خدا
 چون مہاسینے با خدا یابے وصال
 ہر کہ شد در بحر عرفان آشنا
 آب دریا چون ز ند موج و گر
 نفس آب و چون جا بست جسم تو
 چون الف در لام میگردد ہنسان
 گشت و اصل چون بدر یا آب جو
 تا توینے کے پار گرد و پار جو
 مولویے فرمود در نظم این بیان
 تو مہاش اصل کمال انیت و بس
 مشنوا نہ من گر تو ہستی ہوشیار
 ہر کہ پیدا پن از من عاشق شنید
 ہر کہ او از خوشترین مسند گشت

پر تو اندازد در آسیند نگار
 ہر طرف تا بان حسمال یارین
 سوز و ساز اوست در ہر سطنہ
 جسد ذات حق بود ای جنبہ
 اوست در ہر ذرہ پیدا و ہنسان
 ہا ترا این مشافہ سنہرل برد
 جلوہ تا کردست در ہر شعی نگار
 یک نفس یکدم مہاش از حق جدا
 تا نگجہ در دولت عنبر از خدا
 سینہ با تیج محبت چاک کن
 سکہ ضرب محبت خوش نشست
 عنبر نقش اللہ را ای دل خواہ
 راہ یابے در حسرتیم کبریا ہم
 خویش را گم ساز ایے صاحب کمال
 ذرہ ذرہ قطرہ دانند از خدا
 در حقیقت آب باشد جلوہ گر
 آب چون گردیے نما ند جسم تو
 خویش را گم ساز تا گرد و عیان
 آب جو را باز از در با مجرہ
 چون نباشیے پار باشد پار تو
 پر تو گرد و روشن ہر را بہنسان
 تو در و گم شو وصال انیت و بس
 با تو گویم این سخن را گوشوار
 بیشک اندر محفل جانان رسید
 بیشک آنکس محرم ہر را گشت

پر که او سر باخت اندر کوسه او
 بنگاست گزند سوئم نگار
 ناشق و دیوانه سرگشته ایم
 هر که بویکے نشنوم از بویکے او
 سبیل از کیویکے او شد تاب دوا
 صد زبان در وصف او سوسن کشید
 ز کس بیمار چشم از سرکش او
 غسل سرو از قامت زیبا بویکے او
 لبیل و قمریے بهستان نودگر
 هر طرف بر خاست از وی ای بویکے
 این شنیدم فتمه چنگ و رباب
 مطرب از شوق طرب چون ساز کرد
 یار امی بین تو در هر آئینه
 هر چه بینی در حقیقت جسمه اوست
 هر چه آید در نظر از جزو کل
 عارفان را نقش چه زیبا چه زشت
 سرخ و مابے مار و مور و شیر بر
 سنگ خاره لعل کان یا قوت و در
 هر چه باشد آب و آتش باد و خاک
 قادیے کو آفرید از قطره آب
 گوهر جهان طبع انوار اوست
 یار در تو پس چرا اییے جنب
 ای گرفتاریے بنبد نام رنگ
 اوست پیدا در تو از خویش کم
 ناگهان چرخندی افقی در بناک

بنگر و صد بار حسابان سوئی او
 حسابان چه باشد گر بود صد جان نشا
 یار جوان کرد هر در گشته ایلم
 مست رختیم بی خبر در کویکے او
 لاله از رخسار او شد دماغ و در
 غنچه با صد شوق پیراهن برید
 حسابم ز زمین بر کف سیمین بنا
 سبزه خورم گشت سر تا پایکے او
 هر یکے با نطق و افترا در دگر
 هر زمانه دارنده از وی گفتگویکے
 سینه بر بیان شد سوز دل کباب
 این ترانه دار سوز آغسا ز کرد
 سوز ساز اوست در هر طنطنه
 شمع و گل پروانه لبیل هر از دست
 بوم صحرای لبیل بستان و گل
 صورت هر نیک و بد را خود نوشت
 چشمه و باران و حیوان بر حق او
 ظلمت شب تیره نور ماد حور
 جسمه را مخلوق کرد از صنع پاک
 نقش سبزه در صدف از جوش آب
 معدن جان مخزن اسرار اوست
 یار در خود تو چه گردیے در بدر
 شیشه ناموس را بشکن رنگ
 رنگ آید ناگهان گوید که نم
 روز محشر منتقل چرخد می از خاک

ناکه از گورت بر آید این صد
 حیف باشد همچو نابینا روی
 ای خلیفه زاده پس نابکار
 رحم کن بر حال خود ای بوالهوس
 با خدا پر دم همی گوی دروغ
 هر زمان گوی که من تو کیستم
 چون شود شر و اندر سر پریم کار
 رویی دل شویم ز آب تو بهانه
 گوش نفس خویش را مالش هم
 عهد و پیمان نشکنی چون شب شود
 بگذرم از هر چه باشد کم و بیش
 ساقی مهر و شراب لعل ناب
 شا بد خورشید رویی تند خوی
 گرد بست آید در آن خوشش کشته
 اگر شود موجود اسباب طرب
 در زنده باشد این همیشه گدا
 گریه بے دست خون دل خوری
 چون نذار ای شرم ای پیمان شکن
 عمر با خایه طمع سر بی زین
 نفس بد کردار چون تو سنگ پید
 شہوت و خواب و خورش واری اندم
 جہل شر واری تو ای بی پروا کرد
 یافت تسلیم از تو شیطان کرد و یو
 مکر و پیس از تو شیطان بی خورد
 نفس کا منتر تا بود همسرا تو

حسرتا و حسرتا و حسرتا
 کور و کور بر خیندی و رسوا شو
 تاسکے بیگانہ گرویے شرم دار
 باز گردد تو بہ کن در بر نفس
 از دروغ تو فتنہ آید منسوخ
 بیخ اعتیاد از دل خود برکنم
 دل ز غار عشق او سازم فگار
 با وضوینے خون دل سازم نماز
 از ہوا و ہستی خود و اہم
 دل پے جو پائیے این مطلب شود
 دل بشو از مکر باطل ہائیے خویش
 سطر ب و لیسرو آہنگ رباب
 و لب بے غارتگریے این عشوہ جو
 شربت ہر تیغ و شیرین ریشے
 صرف بے باکے کئے اوقات شب
 اسحر با شے ازین غم بستلا
 عصمت جلیے نوڈ بے جاوریے
 باز میجو اسے منسرا و خوشنق
 بلکہ از اہلس معون کتہ سیر
 دست اپانت بدندان پس گزید
 از عبادت کاٹے دنا مشام
 آنچه تو کردیے گئے شیطان کرد
 از تو آسوزند باز یے طفل و یو
 ہر زمان صد بستہ بستہ می بود
 آتش و دوزخ بود جب لکھا تو

در عصمت جلیے نوڈ بے جاوریے

جیفہ مردار وار سیاسر نوشت
 بہر لقمہ اسے سگ مردار خور
 خوار سگرمی ترسج تریب وہان
 ہر مان فرشتہ ویکس ماندہ
 فکرت حقن کن کہ یہ آید پتنگ
 خواب چون آید ترا ایسے چسپا
 باشش کز بجر عد خمینہ نہنگ
 تا ترا نہ صحت بود کار یہ ساز
 رو کہ در ملک بقا سلطان شویہ
 عاشقان را نامج شاہے بر سر ہست
 ہر کہ اواز کید نفس خویش ہست
 ایسے شرف نشیدہ ساک کہ گفت
 چشم بند و گوش بند و لب بند
 زہد و تقویٰ نیت ایسے اہل جنون
 سر کئے پائین و بالا پاسکئے
 ہر سچو مجنون عشق دار یہ در مجاہد
 گاہ چون شیرین خوریے خون جگر
 ایسے حقیقت دان گذر کن از محبان
 چند چینی لالہ و نسیرین در در
 چند در کثرت نمائے خویش را
 آشنا شو آنچنان با یار خویش
 تا توئے کے یار گردو یار تو
 یار با از سووائے خود دل پریش
 آنچنان با خود بگردان آشنای
 سوئی خوشم بر کہ ہ گم گردہ ام

سگ صفت زمان دار کے اچھے او مہر نوشت
 سید و صحتہ ابھی تر کو بگو
 در پئے سگ تاکے بائیے دوران
 ہر سچو لنگا لنگ واپس ماندہ
 تاکے بخشینی ایسے مغلوب لنگ
 چون پتنگ مرگ دار یہ ورفسا
 تا قیامت تھیے اندر گور تنگ
 اسپا تازیے زمین کن و بازی بیاز
 تا ظر و منظورہ آن جانان شویہ
 ساتیے ہدم لہالب سا فرست
 عاقبت بر کر سے مقصد نوشت
 گویہ کرد این بیت را با سوز گفت
 گرنہ بیستہ ستر حق بر با بختند
 بہر شہرت می گنی خود را کون
 از ریاضت حسیق را شید آگئے
 ہر سچو لیسے رخ نمائے در بیاز
 کہ زینے چون کوہ کن تیشہ بر
 چند ہائے در مقام حرص و آز
 چند بیئے رنگ سرخ و سبز و زرد
 یک زمان در خشاہ و حدت سیاہ
 تاکہ خود را گم کئے از کار خویش
 چون نہائے یار باشد یار تو
 زندہ را مردہ عشق خویش را
 تاکہ در دم یک زمان از تو جدا
 زندہ حساب آید گردان مردہ ام

زنده گردان این دل پر مرده را
 مسرور کز عشق جا بے یافتہ
 بر دل بر کس که نوز عشق یافت
 ای خوش اندل عشق بر وی نقش بست
 دل که بر دل برسد از ساز عشق
 دل ز ساز دلبری عشقت بود
 عشق کو بے بال و پیران کند
 عشق کو تا تاج سلطانیت بند
 عشق کو تا چشم دل بنا کند
 عشق کو تا عقل را از ایل کند
 عشق کو تا جام مد سوتی دهد
 عشق وہ تا بے خبر سازد مرا
 عشق با بد تا وہد جام شراب
 با وہ عشق از غم جانان است
 عشق کو تا حالت سنان دهد
 ای خوش آن سیمے کو را نذاز خودی
 هیچ سپدانی که اصل عشق صحبت
 حسن جانان چون نظر و خویش کرد
 عشق چون جبرئیل در معراج حسن
 عاشق و معشوق گردند مرد و یک
 ای گشتی واقف از اسرار عشق
 سر بر آور زیر بامی عشق نہ
 عشق با زبے نیست کاری بوالہوس
 گر کنے جانز انو بہ جانان نشار
 کشتہ لجان عشق را جان و کر

زنده کن با عشق جانان مرده را
 تا ابد روح روایتی یافتہ
 خویش را با جان جانان زندہ یافت
 تا غم دل کند در وی نقش بست
 جان کہ بر جانان دهد آواز عشق
 عشق کو تا جب ستمہ ہستیہ درو
 عشق کو در لامکان جولان کند
 عشق کو ملک سلیمانے دهد
 عشق کو تا سینہ پر سو و کند
 عشق کو تا عقل را حاصل کند
 عشق با بد تا سراسوشی دهد
 با وہ گو بے پا و سر سازد مرا
 عشق سازد ساغری آفتاب
 بر کہ خود از خویش تن بگاید است
 عشق کو جام از کف جانان دهد
 صاف گرداند زینکے و میرے
 عشق را از حسن جانان زندہ کیت
 گشت پیدا عشق را در پیش کرد
 پر سر عاشق بند صحبت حسن
 ہم تو پتے معشوق عاشق نیست تک
 ز قدم مروانہ اندر کار عشق بہ
 بعد از ان سر جوئی عشق نہ
 خام طبعان حاضر اند همچون کس
 در عوض یک جان دہد صد جان بکار
 ہر زمان از عیب احسان و کر

آموانی ایسے دلاور عشق کوشش
 ہے خنک جانے کہ خود را بہتہ
 حرم آگس کہ شمار عشق باہتہ
 ہمت پر روانہ بین ایسے بچہ
 سوختی چون پروانہ ہرنگ دوست
 در محبت تان سوزیے بال و پر
 سوز چون پروانہ در جسم نفس
 زہد و تقویے عیبت ایسے عالیجناب
 یک زمان خوشدل نباشے و جان
 دل دست غم چنان در ایسے کرد
 دل بوواز ہر دو عالم بے نیاز
 ایسے درینا عمر تو رفتہ خواب
 عمر تو باشد مثال آب جو
 در چنان چون چند روزی بہان
 خلق را بین لبستان نقش خواب
 ہر چہ پیے بنے بگر و بجان
 غافلے از کرد و ناپسے خوشن
 دل کمن از فکر باطلہا سیاہ
 چون نہ بان کو باست و رتن ہو پو
 دل بدہ باد لبہ ان بے وفار
 از جہان مہر و وقتا معدوم شد
 آشنایے با پر افتاد از جہان
 امی درینا وضع نیکان شد بدل
 قحط افتادہ ہست در ملک سخا
 تیغ مسک شجرہ احسان برید

این حکایت راز عاشق و ارگون
 سوختہ خود را و با حق ساختہ
 خوشی البسپرد با جان باہتہ
 سوز چون پروانہ ناپسے خبر
 گشت محرم جنگ زور جنگ دوست
 کے شوئے ہرنگ آتش ہر ہر
 تانویے با جان جانان ہم نفس
 بر مراد خود کشتن کا سیاب
 وارہی فارغ شوئی از این دوان
 شاویے ظالم نیر زدنیم جو
 گذر از رویہ حقیقت از محبان
 اندکے ماندست اور از دو پایا
 آب رفتہ باز کے آید سحر
 این جہاز از پیشال خوبان
 چشم چون بر ہم زنیے بنی خراب
 چون حساب از چشم تو گرد نہان
 نفس را با تیغ لاگردن بزین
 از حسد اغیر از خدا دیگر خواہ
 مو ہو ذکر حسد را نینس کو
 زانکہ در زند شہوہ جور و جفا
 حال مرد مرید بیک معلوم شد
 شرر شدت شد ز چشم مردمان
 و در پارہ حکم افتادہ خنسل
 تنگ گشتہ مربع مہر دستار
 ہر چہ حقیقت ہست از عالم ہر

جتنے رفت است از شاہ و گدا
 جتنے بر جاست از صاحبان
 این نشانیها قیامت شد پدید
 برکت از کشت و زراعت گشت کم
 رحم از دلہاسی مردم شد بہان
 خلق نیکو شد ز عالم ناپدید
 مہر کم شد از دل مسرزدوزن
 چون چنان بر جاست عالم گشت تنگ
 نیت مہری و دل پر خالص و عام
 چون عدم شد و اتہ مہر و وفاء
 بندگی دل دام را بر ہسم بزن
 جز خدا کس نیت با تو ہسب زن
 شکر نیت کن کہ آن ب العباد
 چشم دادہ گوش و بینی ہنم زبان
 غافل از یار خود ایسے بے خبر
 نسبتی آگاہ از لطف خدا
 مہربان ہستم چو معشوق محباز
 عاشق صادق کند جاہزا فدا
 طالبے گو در پئے جانان رود
 گر ترا از عشق او باشد خند
 گر ترا چشم محبت و اشودہ
 با تو نزدیک است ای جان چہاں
 این حجاب از دست ہے محبوب بن
 پیش مردن سیر نیکو سیر
 گر معشوق تو جوینے جان وہ ہے

سخنان گشتند کہ ایسے سبک نواز
 وارم از دست زمانہ ضد نفسان
 تا قیامت در چہاں گرد و پدید
 قامت جوہ و سخاوت گشت خم
 سختی پیدا شدہ در مردمان
 طبع مردم سنگ صفت گشتہ پدید
 فتنہ بہا گشت از وہ ہسب کہن
 دختران با باوران وارند جنگ
 پس منگیں خویش را در بند دام
 پس برود دام چون مسخ ہوا
 آشیان حرص را آتش نکلن
 دل بدہ غیر از خداوند چہاں
 داد بر تو آنچه می با نیت داد
 بر تو روشن کرد اسرار بہان
 چند ہائے ہمین ہر چون گا و خر
 سچو عاشق ہر زمان مہینہ ترا
 گز نہ بیند جانب عاشق ہنیا
 رحبا بر عاشقان صد رحبا
 چشم گرد و رویئے جانان بگرد
 از تو مشتاق است او مشتاق تر
 بر تو آن معشوق خود شیدا شود
 ہجو جان ست در تو آنجانان بہان
 بے حجابیت در نہ آن محبوب بن
 جان سببان بہ نہ حال خود گذر
 غالب حوزہ کنے از جان ستم

در تو گریو جان جانان جب لوہ گر
 عاریتے گفت است از روی عتاب
 گرذاریے شاد پیئے از وصل یار
 ایے شرف تا چند گروی دور دور
 چند پیمانے رہ دور دور از تو
 یک قدم باشد حرم دوستی
 منزل جانان بود یک گام تو
 ہر نفس در یاد او گامے بن
 مولویے فرمود شنیدی اگر
 ای کمان از تیر با پر ساختہ
 از چہ مہجوریے دوریے ای فلان
 اسے کمان تیر از ترا ز دور تر
 چشم دل بچشا حبسالی یارین
 چشم با پیتا ہو بیند رویے یار
 نیست پوشیدہ رخ و لدار تو
 گرمی کو در تو ایے افسردہ دل
 در دستندی کو کہ در مانش نیافت
 گیت شتائیے کہ باشد جان لب
 تا بود این دیو نفست ہم نشین
 چون تو مقدریے نداری فتمیاب
 بود رویے عارف صاحب کمال
 بادشاہی کرو در تسلیم دل
 ساہا کردہ عبادت بے ریا
 چون چنین گذشت اور چند سال
 گفت شکر نیست کامل در جان

خویش را با چشم معشوق نگر
 گوش کن چون این معانیے بیاب
 خیر بر خود ماتم حیران بد
 قطع سنبلہا کن ایے بی حضور
 چند رفتے از تشبیہی بر تیر
 چند گرویے بچیر ای بو الہوس
 بادہ عرفان بود در جام تو
 ہر زمان از عشق او جامی بن
 سنگ گرمے بود سیکروی اثر
 صید نزدیک است دور انداختہ
 آہ از دست تو دارم صد حقان
 از چنین صید کو بود مہجور تر
 ہر طرف ہر سو رخ و لدار بین
 جب لوہ کردست در ہر شئی نیکار
 لیکن این نقص ست در البصارت
 رفت ہمچون خرفرو در آب گل
 کو پریشانی کہ سا مانش نیافت
 از فراق او بود در تاب و تاب
 کہے بود بنیاد چشم یقین
 گریہ کن تا خشد بر حال خراب
 کو چو دل بستہ از وہم و خیال
 بود از ایام غفلت شغفل
 در دلش نگذشت جز ذکر خدا
 خویش را از کاغان کردہ خیال
 چون غمیں سستیم بر دل با بیان

پیشانیست حرس و هوس گردیم دور
 این تصویر کرده چون مرد حسد
 از کتب چون نظر کردی بجزئی
 تا نگردد دفع از تو آن حجاب
 متعل شد شیخ از اسرار خویش
 باز بسته عهد تازه از حسد
 پاک کن آئینه دل از عیب
 آنچه پیش خواهد دولت ای حیل
 که حرمت میکنی بر خود حسد
 چون سطر بر تو گردد این رهن
 چه کن با نفس تا عادل شوی
 با لکه چشم بنامه بد
 آتش افکن در و لکم مانند طور
 سالها شد از تو می خواهم ترا
 از نشان الغیب این گردد نوید
 هر که بر درگاه تو رو آورد
 هر که آید بر درت امیدوار
 ای خدای من بحق مصطفی

از تعلقات اولم دارد و نفور
 تا گهسان و گوشش او آمدند
 دور افتاد و سیه حجاب آمد پیش
 یکے نهی باور حریم آن جناب
 شد پریشان تو به کرد از کار خویش
 تا گند در راه حق جابر افتاد
 تا مناید عکس روی آن نگار
 نفس تو صد حجت آر و بجز تو
 میشو و تسکین دولت با صد جناب
 عدل و انصاف بود بجز عرض
 باش منصف تا که صاحب بدل شوی
 در سرم از عشق سودا یکے بد
 شد بر خیزد و گرد و زنگ دور
 حاجت نام چون نی سازید روا
 از در تو کس نرفته تا امید
 تا امید از در که تو چون بود
 شاهد مقصود پا بدور کن
 از طفیل حرمت آل عبا

روز مشردار آل رسول
 از طفیل مقبلان گردد قبول

شد

سپاس بقیاس آفریننده کائنات و روز و نمانده و بدان سرور که تا این پیشوای شاه شرف علی علیه السلام
 سره در مطبع بود بر این طبع پوشیده ۱۲
 ۱۲ کتب پند و گاه بعد از غلام محمد